

Lieta C-432/05

Unibet (London) Ltd
un
Unibet (International) Ltd

pret

Justitiekanslern

(*Högsta domstolen*)
lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Tiesību aizsardzības tiesā princips — Valsts tiesību akti, kuros nav paredzēta patstāvīga prasība valsts tiesību normas atbilstības Kopienu tiesībām apstrīdēšanai —
Procesuālā autonomija — Līdzvērtības un efektivitātes principi —
Pagaidu aizsardzība

Ģenerāladvokātes Eleanoras Šarpstones [*Eleanor Sharpston*] secinājumi, sniegti
2006. gada 30. novembrī I - 2275
Tiesas (virspalāta) 2007. gada 13. marta spriedums I - 2301

Sprieduma kopsavilkums

1. *Kopienų tiesības — Principi — Tiesības uz efektīvu tiesas aizsardzību (Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants)*

2. *Kopienų tiesības — Tieša iedarbība — Individuālās tiesības — Aizsardzība, ko sniedz valsts tiesas*
(EKL 10. pants)
3. *Kopienų tiesības — Principi — Tiesības uz efektīvu tiesas aizsardzību*
4. *Kopienų tiesības — Principi — Tiesības uz efektīvu tiesas aizsardzību*

1. Efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips ir vispārējs Kopienų tiesību princips, kas izriet no visām dalībvalstīm kopējām konstitucionālajām tradīcijām, kam ir veltīts Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.–13. pants un kas ir apstiprināts arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā.

(sal. ar 37. punktu)

2. Dalībvalstu tiesām saskaņā ar EKL 10. pantā noteikto sadarbības principu ir jānodrošina to tiesību aizsardzība tiesā, kuras attiecīgajām personām izriet no Kopienų tiesībām. Tad, ja attiecīgajā jautājumā nav Kopienų tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts tiesību sistēmā ir jānosaka kompetentās tiesas un jāparedz sīki procesuāli noteikumi prasībām, kas paredzētas, lai aizsargātu tiesības, kuras attiecīgajām personām ir noteiktas Kopienų tiesībās.

Lai gan ar EK līgumu ir ieviestas vairākas tiešās prasības, ko attiecīgā gadījumā privātpersonas var celt Kopienų tiesās, tajā nav paredzēts, ka Kopienų tiesību ievērošanas nodrošināšanai valstu tiesās ir jārada jauni tiesību aizsardzības līdzekļi papildus tiem, kas jau bija pieejami valstu tiesībās. Citādi būtu tikai tādā gadījumā, ja no attiecīgās valsts tiesību sistēmas kopumā izrietētu, ka nepastāv tiesību aizsardzības līdzekļi, kurus izmantojot varētu kaut vai pakārtoti nodrošināt to tiesību aizsardzību, kuras attiecīgajām personām izriet no Kopienų tiesībām. Tādējādi, kaut arī principā attiecīgās personas tiesības un intereses celt prasību tiesā ir jānosaka valsts tiesībās, Kopienų tiesības tomēr ietver prasību, lai valsts tiesību akti neaizkartu tiesības uz efektīvu tiesas aizsardzību. Dalībvalstīm ir jāparedz tiesību aizsardzības līdzekļu un procesuālā sistēma, lai nodrošinātu šo tiesību ievērošanu.

Šajā sakarā procesuāli noteikumi prasībām, kas paredzētas, lai aizsargātu tiesi-

bas, kuras attiecīgajām personām ir noteiktas Kapienu tiesībās, nedrīkst būt nelabvēlīgāki par noteikumiem, kas attiecas uz līdzīgām prasībām valsts teritorijā (līdzvērtības princips), ne arī padarīt par neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt to tiesību izmantošanu, kas piešķirtas ar Kapienu tiesību sistēmu (efektivitātes princips). Katrs gadījums, kad rodas jautājums par valsts procesuālo tiesību normas efektivitāti, ir jāizvērtē, ņemot vērā šīs tiesību normas nozīmi tiesvedībā kopumā, tās norisē un īpatnības dažādās valsts tiesās. Turklāt procesuālie noteikumi, kas ir piemērojami prasībām, kuras celtas šajās tiesās, valsts tiesām cik vien iespējams ir jāinterpretē tādā veidā, lai šos noteikumus varētu piemērot, veicinot mērķa garantēt to tiesību efektīvu tiesas aizsardzību sasniegšanu, kuras attiecīgajām personām izriet no Kapienu tiesībām.

tojot citus efektīvus tiesību aizsardzības līdzekļus, kuri nav mazāk labvēlīgi par tiem, kuri reglamentē līdzīgas prasības valsts tiesībās, šādu atbilstību var izvērtēt pakārtoti; šis apstāklis ir jāpārbauda valsts tiesai.

Tiesību efektīva aizsardzība tiesā nav nodrošināta, ja vienīgais tiesību aizsardzības līdzeklis, ar kuru var apstrīdēt attiecīgo valsts tiesību normu atbilstību Kapienu tiesībām, ir personas pakļaušanās administratīvajiem procesiem vai kriminālprocesiem un sodiem, kas var būt piemēroti šādu procesu rezultātā.

(sal. ar 38.–44. un 54. punktu)

(sal. ar 61., 64., 65. punktu
un rezolutīvās daļas 1. punktu)

3. To tiesību efektīvas aizsardzības tiesā princips, kuras attiecīgajām personām piešķirtas ar Kapienu tiesībām, ir interpretējams tādā veidā, ka saskaņā ar to dalībvalsts tiesību sistēmā nav jāparedz iespēja celt patstāvīgu prasību, lai pamatā pārbaudītu valsts tiesību normu atbilstību Kapienu tiesībām, ja vien, izman-

4. To tiesību efektīvas aizsardzības tiesā princips, kuras attiecīgajām personām piešķirtas ar Kapienu tiesībām, ir interpretējams tādā veidā, ka saskaņā ar to dalībvalsts tiesību sistēmā ir jāparedz iespēja noteikt pagaidu pasākumus līdz brīdim, kad kompetentā tiesa izlemj jautājumu par valsts tiesību normu atbilstību Kapienu tiesībām, ja šādu pasākumu noteikšana ir nepieciešama,

lai garantētu pilnīgu efektivitāti tiesas nolēmumam, kas jāpieņem par minēto tiesību pastāvēšanu.

Ja atbilstoši valsts tiesībām, kuras piemērotas saskaņā ar Kopienu tiesībās izvirzītajām prasībām, nav acīmredzams, ka tāda prasība, kuras mērķis ir garantēt to tiesību aizsardzību, kas attiecīgajai personai izriet no Kopienu tiesībām, būs pieņemama, tad saskaņā ar efektīvas tiesas aizsardzības principu valsts tiesai tomēr ir jābūt iespējai jau šajā stadijā noteikt pagaidu pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu minēto tiesību ievērošanu. Taču saskaņā ar to tiesību efektīvas aizsardzības tiesā principu, kuras attiecīgajām personām piešķirtas ar Kopienu tiesībām, dalībvalsts tiesību sistēmā nav jābūt iespējai panākt, ka kompetentā valsts tiesa nosaka pagaidu pasākumus, izskatot lūgumu, kas saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesībām nav pieņemams, ja vien Kopienu tiesībās šī nepieņemamība nav apšaubāma.

Ja pastāv šaubas par valsts tiesību normu atbilstību Kopienu tiesībām, iespējamo pagaidu pasākumu noteikšanu, lai apturētu minēto tiesību normu piemērošanu līdz brīdim, kad kompetentā tiesa izlemj jautājumu par to atbilstību Kopienu tiesībām, reglamentē kritēriji, kas paredzēti valsts tiesībās, kuras ir piemērojamas minētajā tiesā, ja vien šie kritēriji nav mazāk labvēlīgi par noteikumiem, kas attiecas uz līdzīgām prasībām valsts teritorijā, un nepadara par neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina šādu tiesību pagaidu tiesisko aizsardzību.

Tā kā šajā jomā nav Kopienu tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts tiesību sistēmā ir jāparedz nosacījumi tādu pagaidu pasākumu noteikšanai, kuru mērķis ir aizsargāt tiesības, kas attiecīgajām personām izriet no Kopienu tiesībām.

(sal. ar 72., 73., 77., 80., 83. punktu un rezolutīvās daļas 2. un 3. punktu)